

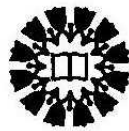
۲۰۸۴۷۴۷

فلسفه علم روان‌شناسی

دکتر خسرو باقری نوع‌پرست

تهران

۱۳۹۸

سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه‌ها (سمت)

پژوهشکده تحقیق و توسعه علوم انسانی

سرشناسه: باقری نوع‌پرست، خسرو، ۱۳۳۶-

عنوان و نام پدیدآور: فلسفه علم روان‌شناسی / خسرو باقری نوع‌پرست.

مشخصات نشر: تهران: سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه‌ها (سمت)،

پژوهشکده تحقیق و توسعه علوم انسانی، ۱۳۹۸.

مشخصات ظاهری: ده، ۱۹۰ ص. مصور.

فروست: «سمت»؛ ۲۲۷۱. روان‌شناسی؛ ۱۰۲.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۲۰۷۱۹-۹ ۱۷۰۰۰۰ ریال

یادداشت: پشت جلد به انگلیسی: Khosrow Bagheri - Noaparast. Philosophy of Psychology.

یادداشت: کتابنامه.

موضوع: روان‌شناسی — فلسفه — راهنمای آموزشی (عالی)

موضوع: Psychology — Philosophy — Study and Teaching (Higher)

شناسه افزودن: سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه‌ها (سمت)،

پژوهشکده تحقیق و توسعه علوم انسانی.

The Organization for Researching and Composing Universities Textbooks in the Humanities (SAMT), Institute for Research and Development in the Humanities.

رده‌بندی کنگره: ۱۲۹۸ ۳۸ / ب BF

رده‌بندی دیویی: ۱۵۰/۱

شماره کتابشناسی ملی: ۵۲۹۱۰۱

سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه‌ها (سمت)

پژوهشکده تحقیق و توسعه علوم انسانی

فلسفه علم روان‌شناسی

دکتر خسرو باقری نوع‌پرست (استاد دانشگاه تهران)

ویراستار: نسیم ترهنده

چاپ اول: تابستان ۱۳۹۸

تعداد: ۵۰۰

حروفچینی و لیتوگرافی: سمت

چاپ و صحافی: مشعر

قیمت: ۱۷۰۰۰۰ ریال. در این نوبت چاپ قیمت مذکور ثابت است و فروشندگان و

عوامل توزیع مجاز به تغییر آن نیستند.

نشانی ساختمان مرکزی: تهران، بزرگراه جلال آل احمد، غرب پل یادگار امام (ره)،

روبه‌روی پمپ گاز، کد پستی ۱۴۶۳۶، تلفن ۲-۴۴۲۴۶۲۵۰.

www.samt.ac.ir

info@samt.ac.ir

@sazman_samt

هر شخص حقیقی یا حقوقی که تمام یا قسمتی از این اثر را بدون اجازه ناشر، نشر یا پخش یا عرضه یا تکثیر یا تجدید چاپ نماید، مورد پیگرد قانونی قرار خواهد گرفت.

سخن «سمت»

یکی از هدف‌های مهم انقلاب فرهنگی، ایجاد دگرگونی اساسی در دروس علوم انسانی دانشگاه‌ها بوده است و این امر مستلزم بازنگری منابع درسی موجود و تدوین منابع مبنایی و علمی معتبر و مستند با در نظر گرفتن دیدگاه اسلامی در مبنای و مسائل این علوم است.

ستاد انقلاب فرهنگی در این زمینه گام‌هایی برداشته بود، اما اهمیت موضوع اقتضا می‌کرد که سازمانی مختص به این کار تأسیس شود و شورای عالی انقلاب فرهنگی در تاریخ ۶۳/۱۲/۷ تأسیس «سازمان تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه‌ها» را، که به اختصار «سمت» نامیده می‌شود، تصویب کرد.

بنابراین، هدف سازمان این است که با استمداد از عنایت خداوند و همت و همکاری دانشمندان و استادان متعهد و دلسر، به مطالعات و تحقیقات لازم بپردازد و در رشته‌های مختلف علوم انسانی به تألیف و ترجمه منابع درسی اصلی، فرعی و جنبی اقدام کند.

دشواری چنین کاری بر دانشمندان و صاحب‌نظران پوشیده نیست و به همین جهت مرحله کمال مطلوب آن باید به تدریج و پس از اندیشه و دادآوری‌های پیاپی ارباب نظر به‌دست آید. انتظار دارد که این بزرگواران از این همیاری و دانشمندی دریغ نورزند و با پیشنهادهای اصلاحی خود، این سازمان را در اصلاح کتاب حاضر و سایر دیگر آثار مورد نیاز جامعه دانشگاهی جمهوری اسلامی ایران یاری دهند.

کتاب حاضر برای دانشجویان رشته روان‌شناسی در مقطع کارشناسی به عنوان منبع اصلی درس «فلسفه علم روان‌شناسی» به ارزش ۲ واحد تدوین شده است. امید است علاوه بر جامعه دانشگاهی، سایر علاقه‌مندان نیز از آن بهره‌مند شوند.

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱	مقدمه
	بخش اول: مفاهیم اساسی
۷	فصل اول: فلسفه، علم و رابطه آن دو
۷	مقدمه
۷	چیستی فلسفه
۸	فلسفه: دانش یا روش
۱۰	ویژگی های فلسفه
۱۱	چیستی علم تجربی
۱۱	چالش درباره چیستی علم تجربی
۱۴	سخن حذاقلی درباره علم تجربی
۱۵	رابطه میان فلسفه و علم
۱۵	دو نوع رابطه میان فلسفه و علم
۱۸	سه استعاره برای رابطه فلسفه و علم
۲۰	رابطه پیش فرض های علم با عینی بودن آن
۲۴	فصل دوم: فلسفه علم و فلسفه علم روان شناسی
۲۴	مقدمه
۲۵	چیستی فلسفه علم
۲۷	چیستی فلسفه علم روان شناسی
۲۹	ابعاد فلسفه علم روان شناسی
۳۰	مفاهیم مرتبط با فلسفه روان شناسی
۳۲	اهمیت فلسفه روان شناسی
۳۳	اهداف فلسفه روان شناسی

بخش دوم: موضوع روان‌شناسی

۳۵

در یک نگاه

۳۷

فصل سوم: از حالات روان‌تنی تا آگاهی

۳۷

مقدمه

۳۸

همبستگی‌های روان‌تنی همچون موضوع روان‌شناسی

۴۱

آگاهی همچون موضوع روان‌شناسی

۴۵

بحث و بررسی در مورد پدیده‌های روان‌تنی و آگاهی

۴۵

روان‌شناسی آگاهی و نقد سنت روان‌تنی

۴۶

عنصر گرایی در تحلیل آگاهی

۴۹

فصل چهارم: ضمیر ناخودآگاه همچون موضوع روان‌شناسی

۴۹

مقدمه

۵۱

رویکرد فیزیکی خواب

۵۱

چرخش اول فروید: آگاه و انسان غیر عقلانی

۵۵

چرخش دوم فروید: آگاهی، عقل یا تحکیم ناخودآگاه؟

۵۷

بحث و بررسی در مورد ناخودآگاه

۵۷

روان‌شناسی؛ علم طبیعی یا علم نفسی؟

۵۹

یکپارچگی/تجزیه روان و غیر عقلانی بودن انسان

۶۲

فصل پنجم: ساختار ذهن همچون موضوع روان‌شناسی

۶۲

مقدمه

۶۳

تبیین گشتالتی ساختارهای ذهنی

۶۴

مفهوم گشتالت

۶۴

مفهوم پیکربندی

۶۵

مفهوم پرگانتس

۶۵

مفهوم آمایه

۶۶

مفهوم فراگذاری و رابطه آن با تفکر

۶۸

بحث و بررسی در مورد ساختار ذهن

۶۸

رویکرد فروگاهی گشتالت

۷۱

فصل ششم: تکوین ساختار ذهن همچون موضوع روان‌شناسی

۷۱

مقدمه

۷۲

جایگاه کانونی ساختار ذهن در روان‌شناسی تکوینی

۷۴	تحولی نگریستن به ساختارهای ذهنی
۷۶	تحول از زیست تا ذهن
۸۱	تبیین ضرورت‌های ریاضی و منطقی
۸۳	بحث و بررسی در مورد تکوین ساختار ذهن
۸۳	دیدگاه نوظهور گرایی پیازه
۸۴	روند ثابت تحول ذهن
۸۵	غفلت از نقش زبان و روابط اجتماعی
۸۸	مغالطه تکوینی در معرفت‌شناسی
۹۰	فصل هفتم: رفتار هم‌زمان موضوع روان‌شناسی
۹۰	مقدمه
۹۱	رفتار به منزله موضوع روان‌شناسی
۹۲	واتسن: روان‌شناسی یک علم طبیعی
۹۳	تجدید نظر طلبی نور رفتار در ایالات
۹۳	رفتار گرایی رادیکال اسکینر
۹۵	پشتوانه فلسفی رفتار گرایی
۹۷	بحث و بررسی در مورد رفتار
۹۷	چالش با رفتار به منزله موضوع روان‌شناسی
۹۸	چالش با پشتوانه فلسفی رفتار گرایی
۹۸	در باب انکار موجودیت امور روانی
۱۰۲	فصل هشتم: شناخت همچون موضوع روان‌شناسی
۱۰۲	مقدمه
۱۰۴	فراخواندن ذهن به عرصه روان‌شناسی
۱۰۴	چیستی روان‌شناسی شناختی
۱۰۸	فطری بودن امور ذهنی
۱۱۳	رویکرد طبیعی گرا به «دربارگی» امور ذهنی
۱۱۶	بحث و بررسی در مورد شناخت
۱۱۶	روان‌شناسی شناختی: انقلابی در روان‌شناسی؟
۱۱۸	آگاهی؛ حلقه‌ای مفقود در روان‌شناسی شناختی
۱۱۹	ابهام‌های مربوط به بررسی آگاهی
۱۲۱	ابهام‌های مربوط به فطری بودن امور ذهنی
۱۲۳	چالش التفاتی بودن امور ذهنی برای طبیعی گرایی

فصل نهم: پدیده‌های عصب‌روان‌شناختی همچون موضوع روان‌شناسی

۱۲۶

مقدمه

۱۲۶

نوزایی عصب‌روان‌شناسی در اواخر سده بیستم

۱۲۷

جستی پدیده‌های عصب‌روان‌شناختی

۱۲۸

بحث و بررسی در مورد پدیده‌های عصب‌روان‌شناسی

۱۳۲

نقد نگرش فروکاهشی از منظر نوظهورگرایی

۱۳۲

نقد نگرش فروکاهشی از منظر تجربه اول شخص

۱۳۷

بخش سوم: روش پژوهش در روان‌شناسی

۱۴۱

مقدمه: روزی بر برخی از روش‌های پژوهش روان‌شناختی

فصل دهم: روش درون‌دینی آزمایشگاهی وونت

۱۴۵

مقدمه

۱۴۵

درون‌بینی ذهن‌گرایی درون‌بینی روشمند

۱۴۵

مبنای فیزیولوژیک درون‌بینی روشمند

۱۴۷

بحث و بررسی در مورد روش درون‌بینی آزمایشگاهی

۱۵۰

نقد روش درون‌بینی از حیث روایت، اعتبار، فایده

۱۵۰

دفاع از روش درون‌بینی

۱۵۲

فصل یازدهم: روش مشاهده رفتاری

۱۵۴

مقدمه

۱۵۴

واتسن و تأکید بر روش علوم طبیعی

۱۵۴

نورفتارگرایان و راهبرد روش‌شناختی عملیات‌گرایی

۱۵۶

اسکینر و روش‌شناسی تجربی رادیکال

۱۵۸

بحث و بررسی در مورد روش مشاهده رفتاری

۱۶۰

مشکلات رویکرد نورفتارگرایان در تعریف عملیاتی امور ذهنی

۱۶۰

نقش تبیین‌کننده امور روانی در چالش با اسکینر

۱۶۲

فصل دوازدهم: روش تجربی-منطقی در روان‌شناسی تکوینی

۱۶۴

مقدمه

۱۶۴

ارزیابی پیازه از روش‌های رایج

۱۶۵

روش تجربی-منطقی پیازه

۱۶۶

جنبه تجربی و توصیفی روش

۱۶۶

۱۶۸

جنبه منطقی روش

۱۷۰

بحث و بررسی در مورد روش تجربی-منطقی

۱۷۰

مشکلات روش درونی

۱۷۲

عقل از تاریخچه زندگی فرد

۱۷۲

عقل از نقش عاملیت فرد

۱۷۴

سخن آخر: آینده روان‌شناسی

۱۸۲

منابع

www.ketab.ir